

Özefagus Yabancı Cisimleri; 190 Olgunun Analizi

Esophageal Foreign Bodies; Analysis of 190 Cases

Murat Öncel¹ İsmail Önder Uysal² Kazım Gürol Akyol¹ Gökhan Darılmaz³

¹ Konya Numune Hastanesi, Göğüs Cerrahisi Kliniği, Konya, Türkiye

² Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kulak, Burun ve Boğaz Hastalıkları Anabilim Dalı, Sivas, Türkiye

³ Beyhekim Devlet Hastanesi, Konya, Türkiye

Özet

Amaç: Bu çalışmanın amacı kliniğimizde özefagus yabancı cismi tanısıyla yatmış olan olguların değerlendirilmesidir

Gereç ve Yöntemler: Kasım 2004 ile Aralık 2009 tarihleri arasında kliniğimizde özefagus yabancı cismi tanısıyla yatarak tedavi gören 190 hasta geriye dönük olarak incelendi. Yaş cinsiyet, yabancı cisim tipi, yabancı cisim lokalizasyonu, uygulanan tedavi, semptom ve komplikasyonlar açısından değerlendirildi.

Bulgular: Hastalardan 100'ü (%52.63) erkek, 90 tanesi kadındı (%47.36). Ortalama yaş 8.8 idi. Yabancı cisim olguların %87'sinde birinci darlıkta yerleşim göstermekteydi. 85 vakada (%44.73) metal para en sık yutulan yabancı cisim idi. Serilerimizde ikinci sıklıkla yutulan yabancı cisim et parçası olup, metal para ve et parçaları direk görüş altında McGill klemp ile çıkartıldı. Hastalarda operasyon sonrası dönemde komplikasyonla karşılaşılmadı.

Sonuç: Ciddi komplikasyonlar olması nedeniyle özefagal yabancı cisimlerin erken tanı ve tedavisi önemlidir. Tedavide özefagoskopi ile yabancı cismin çıkartılması en güvenilir ve etkili yöntemdir. (JAEM 2010; 9: 161-2)

Anahtar kelimeler: Özefagus, yabancı cisimler

Alındığı Tarih: 10.03.2010

Kabul Tarihi: 25.03.2010

Abstract

Objective: The aim of this study was to review the hospitalized patients with esophageal foreign bodies.

Material and Methods: In this study we retrospectively investigated 190 patient who were hospitalized and treated between November 2004 and December 2009. The patients charts were evaluated with regard to age, sex, localization of foreign body, type of foreign body, treatment symptoms and complications.

Results: Of the patients, 100 (52.63%) were male and 90 (47.36%) were female. The mean age of the patients was 15,2 years. Location of the foreign body was at the first narrow section in 87%. A metal coin was the most common foreign body detected in 85 (44.73%) patients. The second most common foreign body was a piece of meat and these were removed with a McGill clamp via direct vision. There were no complications during or after the operation.

Conclusion: Early diagnosis and treatment of esophageal foreign bodies is important due to the severe complications. Removing the foreign body with esophagoscopy is the most effective and secure treatment method. (JAEM 2010; 9: 161-2)

Key words: Esophagus, foreign bodies

Received: 10.03.2010

Accepted: 25.03.2010

Giriş

Özefagus krikoid kıkırdak alt kenarından başlayıp, servikal ve torakal vertebral önünden seyrederek midenin kardiya orifisinde sona eren, erişkinlerde 23-25 cm uzunluğundaki musküler bir tüptür (1). Özefagal yabancı cisimlerine çocukluk yaş gurubunda sık rastlanılmaktadır. Gastrointestinal sistem yabancı cisimlerin %28-68'i özefagusta bulunur. Özefagus, anatomik darlıkları nedeniyle yabancı cisimlerin sıklıkla takıldığı yerdir. Özefagoskopi, özefagus hastalıklarının tanı ve tedavisi amacıyla yapılan bir işlemdir. Tedavi amaçlı özefagoskopi ise özellikle yabancı cisim varlığında, özefagus divertiküllerinde, akalazyada ve özefagus stenozlarında yapılmaktadır (2).

Yabancı cisimler çocukluk çağında tanı ve tedavisi geciktiğinde ciddi ve hayatı tehdit eden komplikasyonlara yol açabilmektedir. Çocukluk çağında sıklıkla metalik para ve oyuncak parçaları yutulurken, ilerleyen yaşlarda et, kemik ve diş protezleri gibi maddeler görülmektedir (3, 4).

Çalışmamızda özefagus yabancı cismi nedeniyle genel anestezi altında rijit özefagoskopi uyguladığımız olguları ve sonuçları irdledik.

Gereç ve Yöntem

Kasım 2004 ve Aralık 2009 tarihleri arasında kliniğimize özefagus yabancı cismi tanısıyla yatarak tedavi gören 190 olgunun hastane kayıtları incelendi. Bu olguların dosyaları yaş, cinsiyet, semptom, yabancı cismin tipi, yabancı cismin lokalizasyonu, yapılan tedavi ve komplikasyonlar açısından değerlendirildi. Olgulara anemnez sonrası direkt antero-posterior ve iki yönlü servikal grafi çekildi. Olguların hepsine genel anestezi altında girişim yapıldı.

Özefagus birinci darlığa yerleşmiş olan yabancı cisimler için hasta genel anestezi altında sedatize edildikten sonra laringoskopiyle direk görüş altında McGill klemp veya uygun forsepsler kullanılarak yabancı cisim çıkartıldı. Distale yerleşmiş vakalar özefagoskopi yapılarak

yabancı cisim çıkartıldı. Mideye itilen yabancı cisimler direk grafilerle takip edildi ve bunların hiçbirisine cerrahi müdahale gerekmedi.

Olgular girişim sonrası en az 24 saat süre ile klinikte takip edildi, özefagus perforasyonu hiçbir olguda saptanmadı.

Bulgular

Olguların en küçüğü 18 aylık, en büyüğü 67 yaşında olup ortalama yaş 8.8 idi 170 hasta (%89) 15 yaş altı idi (Tablo 1). Hastaların 100 ü erkek (%52.63), 90'ı kadındı (%47.36) 15 yaş altındaki %90 ı metal para idi.15 yaş üstü olgularda daha ağırlıklı olarak et, kemik ve diğer yabancı cisimler saptandı (Tablo 2).

Olgularımızda en sık rastlanan semptom hipersalivasyonda 160 olgu (%84.21). Bunu disfaji 100 hastada (%52.63), odinofaji-yutamama 99 hasta (%52.10) 42 hastada göğüs ağrısı (%22.10) izlendi.

Olguların hastaneye müracaatları %95 olguda aspirasyonu takiben ilk 12 saat içindeydi. Yabancı cisim %85 olguda özefagusun birinci darlığında olduğu tesbit edildi. Olguların postoperatif dönemleri sorunsuz seyretti ve 24 saat sonra taburcu edildiler. Yaklaşık 6 vaka da hiçbir yabancı cisme rastlanmadı.

Tartışma

Özefagus yabancı cisimleri çocuklarda daha sık olmak üzere her yaşta görülmektedir (5). 190 vakalık serimizde vakaların %89 u 15 yaş altı idi. Yabancı cisimler çok çeşitli olmakla beraber metalik para en sık yutulan yabancı cisimlerdir (6, 7). Serilerimizde de metal para rastlanan en sık materyaldi. 15 yaş altı çıkartılan %90 hastada görülmüştü. Erişkinlerde yutulan en sık materyal kemik ve et idi serilerimizde 2 sıklıkla ve erişkinlerde en fazla rastladığımız maddelerdi.

Özefagal yabancı cisimlerin %95 i ilk 12 saat içinde hastaneye başvurmuşlardı. Erken teşhis ve müdahale komplikasyon oranlarını düşürmektedir.

Özefagus yabancı cisimleri genellikle özefagusun anatomik darlık yerlerine takılmaktadır. Bir çok yazıda özefagus yabancı cismi sıklıkla 1. Darlık düzeyinde saptanmıştır (8, 9). Bizim serimizde de bu yayınlar ile korelasyon göstermektedir.

Özefagus yabancı cisimleri gastrointestinal sistemin daha aşağı bölümlerindeki yabancı cisimlerden farklıdır. Özefagus peristaltizmi yabancı cismin orda kalışını engelleyecek kadar güçlü değildir (10).

Özefagus yabancı isimleri tanısı ve büyük çoğunluğu faringoözefagal bileşkede takıldıkları için teşhiste 2 yönlü servikal grafi ler önemlidir, ayrıca daha distaldeki yabancı cisimleri değerlendirmek için akciğer ve direkt batın grafisi çektilmelidir. Olguların büyük bir kısmı opak maddeler oldukları için radyolojik olarak tespit edilmektedir. Bununla birlikte direk grafilerde yabancı cisim görülmemesi tanıyı ekarte ettirmez. Anamnezi pozitif olan hastalarda özefagoskopi yapılmalıdır.

Özefagus yabancı cisimleri tanı konulur konulmaz çıkartılmasındaki amaç ise: Özefagus yabancı cismi nedeniyle spontan pasajı küçülmüştür. Lokal travma sonucu gelişen ödem yabancı cismi dahada sarması ve daha sonraki girişimleri zorlaştırır. Özefagusun perforasyonu gastrointestinal sistemin diğer organ perforasyonundan daha ciddi ve tehlikelidir (11).

Özefagus yabancı cisimlerinin özefagusta kalma süresi uzadıkça semptomlar daha karmaşık hale geçer ve tanıyı zorlaştırır. Uzun süre beklemiş yabancı cisimlerin esas olarak özefagus perforasyonuna bağlı mediastinit (4), özefago trakeal fistül, vasküler fistüller, yabancı cismin lümen dışına migrasyonu görülebilir (11).

Özefagal yabancı cisimler invazif ve non invazif metodlarla çıkarılmaktadırlar. Non invazif metodlar alt özefagus sfinkter basıncını azaltmak, glukagon ve kalsiyum kanal blokörleridir (12).

İnvazif yöntemler ise özefagoskopi, cerrahi, foley kateter, bujinaj metodları kullanılmaktadır (13).

Tablo 1. Olguların yaş dağılımı

Yaş aralığı	sayı	%
0-5	81	42.1
6-10	65	34.2
11-15	24	12.1
16-20	15	7.8
21-80	5	2.6
Toplam	190	100

Tablo 2. Yabancı cisim tipleri

Yabancı cisim	sayı
Metal para	153
Kemik-et	12
İğne-çivi	3
Diğer	2
Toplam	190

Merkezimizde dahil olmak üzere birçok yerde rijid özefagoskopi yabancı cisimlerin çıkartılmasında standarttır. Çalışmamızda 102 hastada direk görüş altında McGill klemp yardımı ile çıkartıldı. Diğer tüm olgular ise genel anestezi altında rijid endoskop uygulandı.

Sonuç

Özefagus yabancı cisimlerinin erken tanı ve tedavisi hayatı ciddi etkileyecek komplikasyonlardan dolayı çok önemlidir. Radyolojik yöntemler tanıda çok önemli yer tutar. Tanı konduktan sonra olabildiğince erken müdahale edilmelidir. Özefagoskopi günümüz koşullarında yabancı cisimlerin başarılı bir şekilde çıkartılmasında en etkili ve güvenilir yöntemdir.

Çıkar Çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını bildirmişlerdir.

Kaynaklar

- Fahri Dere. Anatomi atlası ve ders kitabı cilt 2 nobel tıp kitabevi 4. baskı, Özefagus anatomisi, 1994: 586-91.
- John Jacop Ballanger, James B. Snow Jr.Otorinolaringoloji, Özefagoloji. 1221-3.
- Macpherson RI, Hill JG, Othersen HB, Tagge EP, Smith CD. Esophageal foreign bodies in children: Diagnosis, treatment and complications AJR 1996; 166: 919-24.
- Remsen K, Lawson W,Biller HF,eSom ML. Unusual penestastions of penetratign foreign bodies of the upper aerodigestive sytem, Ann Otol Rhino Laryngol 1983; 92: 32-44.
- Akçalı Y,Kahraman C, Dural K ve arkadaşları. Pediatrik yaş grubunda özefagus yabancı cisimleri Pediatrik Cerrahi dergisi 1990; 4: 53-6.
- Yavuzer Ş, Aslan R, Akay H ve arkadaşları: Özefagus yabancı cisimleri 52 vakanın incelenmesi AÜTF Mec 1977: 30; 77-106.
- Dokler ML, Bradshaw j, Mollitt DL, Tepas JJ. Selective managment of pediatric esophageal foreign bodies. Ann surg 1995; 61: 132-4.
- Webb WA. Management of foreign bodies of the upper gastrointestinal tract 1995; 41: 39-51.
- Panieri E,Bass DH. The managment of ingested foreign bodies in children a review of 663 cases Eur J emergç, med.1995; 2: 83-7.
- Nandi P,Ong GB.Foreign body in the esophagus review of 2394 cases Br J Surg 1978: 65-9.
- Burton DM,Stitith JA,Extramural esophageal coin erosion in children. case report and review. In J Pediatr Otorhino 1991; 23: 187-94.
- Craig RM, Vanagunas AD. Foreign bodies in esoph Shields TW ed. General Thoracic Surg 5th edn philadelphia 2000 pp: 1763-7.
- Arana A, Hauser B,Hachimi-Idrissi s ve ark Manegmt of ingested foreign bodies in childhood and review of the literature Eur J Ped.2001; 160: 468-72.